

Østfold

Forum for natur og friluftsliv

Forum for Natur og Friluftsliv Østfold
Vadbenken 8
1680 Skjærhalden

Skjærhalden, 19. mai 2017

Hvaler kommune
Planavdelingen
Storveien 32
1680 Skjærhalden

Uttalelse til høring på detaljreguleringsplan for Stenbruddet øst på Kirkøy i Hvaler kommune, høringsfrist 19. mai 2017.

Deres ref 2013/3188-158-4767/2017-ALEAND.

Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) representerer frivillige organisasjoner i Østfold fylke, og i denne saken Naturvernforbundet i Østfold, Oslofjordens Friluftsråd og Norsk Ornitologisk Forening Østfold.

FNF anser at planen ikke er i tråd med bestemmelse i Naturmangfoldloven, og at vurderingene i forhold til områdets verdi for friluftsliv ikke er valide. Vi mener reguleringen får store konsekvenser for friluftslivet i området, og at den går imot Hvaler kommunes egne styrende dokumenter som kommuneplanens samfunnsdel og den vedtatte økonomiplanen 2016-2019.

3.2.4 Biologisk mangfold og forholdet til Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven § 49 (utenforliggende virksomhet som kan medføre skade inn i et verneområde)

"Kan virksomhet som trenger tillatelse etter annen lov, innvirke på verneverdiene i et verneområde, skal hensynet til disse verneverdiene tillegges vekt ved avgjørelsen av om tillatelse bør gis, og ved fastsetting av vilkår. For annen virksomhet gjelder aktsomhetsplikten etter § 6."

FNF kan ikke se at saksbehandlingen tar tilstrekkelig hensyn til denne paragrafen. Grensene til Arekilen naturreservat og Ytre Hvaler Nasjonalpark ligger i umiddelbar nærhet til planområdet, og konsekvensene av forurensing i form av støy og støv vil sannsynligvis ha stor innvirkning på disse områdene når anlegget er i drift. Vi mener dette ikke er utredet godt nok.

Mulige konsekvenser, relatert til vernebestemmelser, for Arekilen naturreservat ved etablering av pukkverk ved kilen.

§ 2 FORMÅL

Formålet med naturreservatet er å bevare et område med truet, sjelden og sårbar natur, med spesielle naturtyper i form av en rik sumpskog med svartor og en vannforekomst med variert sumpvegetasjon. Området har en særlig betydning for biologisk mangfold med flere sjeldne arter.

Påvirkningen fra pukkverket som forringer verneverdiene er i hovedsak støy, støv og forurensning av vannet i kilen.

§ 3 VERNEBESTEMMELSER

Pkt. 2 Dyrelivet , herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse.

Vi vil hevde at et pukkverk beliggende ca 250 meter fra reservatet vil påføre forstyrrelse på dyrelivet i kilen. Vi forutsetter at det utarbeides en faglig konsekvensutredning for å belyse i hvilken grad pukkverket vil påvirke dyrelivet mot skade, ødeleggelse og unødvendig forstyrrelse. Det er opp til kommunestyret å gjøre beslutninger som oppfyller vernebestemmelsenes § 3 pkt 2.

Arekilen er meget artsrik og har mange sjeldne arter som f.eks. Skjeggmeis, Spissnutefrosk og Vannspissmus. Vi ønsker å nevne to arter spesielt, Gråhegre og Sivhauk. Sivhauk er ny hekkefugl i år og må gis stor oppmerksomhet når det gjelder forstyrrelse i hekketiden.

I Arekilen har vi kommunens eneste hekkekoloni for Gråhegre. Kolonien har variert i størrelse fra av 10 til 30 par alt etter hvor strenge vintrene har vært. Antall hekkende par i kolonien er nå økende

Foto Kai Hermansen

Ny art for Hvaler og Arekilen er Sivhauk. Dette er første gang denne arten har etablert seg på Hvaler noensinne. Sivhauk er en stor rovfugl med vingespenn opp til 1,4 meter. Med denne nye etableringen følger også plikter. Myndighetene plikter å følge naturmangfoldloven og dens bestemmelser for vern av arter og deres leveområde.

Foto Axel Thorenfeldt

Pkt. 3 Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet.

Vi forutsetter at dette også gjelder tiltak utenfor naturreservatets grenser, som påfører endringer inne i reservatet. Vi vil hevde at et pukkverk, beliggende ca 250 meter fra reservatet, vil påføre endringer når det gjelder støv, støy og forurensning av vannet i kilen.

Støy i form av eksplosjoner ved sprengning vil skremme opp fugl på reir og fugl som raster i kilen. Støy fra pukkverket vil også forringe opplevelsen for besøkende.

Vi ser for oss at interessen for Arekilen og dens spennende natur bare vil øke i fremtiden.

Nye arter har kommet til de siste årene og særlig etableringen av bever har ført til økt interesse.

Turistmessig ser vi at VisitHvaler gir Arekilen og Arkimedesskruen stor oppmerksomhet.

Det er også arbeid i gang for å etablere et besøkspunkt ved Arkimedesskruen. Her er det tenkt et fugletårn og informasjon om Arekilen og Arkimedesskruen. Dette er også Fylkesmannen innstilt på.

Det vil være svært uheldig å ha en støyende virksomhet rett ved dette framtidige natur- og kultur besøkspunktet.

Tegning Axel Thorenfeldt

Tangenbekken

Tangenbekken som renner fra utløpet av kilen til Ørekroken regulerer vannstanden i kilen. Ved vinterstormer tettes utløpet til Ørekroken og Tangenbekken blir i perioder en del av vannsystemet i kilen. Den samme bekken er også planlagt som resipient for pukkverket. I følge reguleringsbestemmelsene skal det anlegges et sedimenteringsbasseng, men disse bestemmelsene gjelder ikke for etableringsfasen. **Vi har fått opplyst av Rambøll at en etableringsfase vil vare i to år, og det er ikke gjort noen utredning på hvordan dette vil påvirke vannsystemet.** Dermed er sjansen stor for at støv fra pukkverket vil sedimentere i Arekilen og Tangenbekken og endre bunnforholdene. Ved sterk pålandsvind snur strømmetningene og fører vann inn i kilen. Sjansen for forurensning av Tangenbekken og dermed også Ørekroken og Arekilen bør derfor utredes, med tanke på forurensning fra overvann, anleggsvann og eventuelle uhell med utslipp fra anleggsmaskiner. Vi forutsetter at det ikke gis tillatelse til igangsetting av pukkverket før det er gjennomført en faglig grundig konsekvensutredning av følgene tiltaket kan gjøre av endringer på naturmiljøet i Arekilen.

3.2.3 Friluftsliv

"En gjennomføring av planen vurderes å ha middels eller ingen negativ konsekvens for friluftsliv."

Planområdet ligger i umiddelbar nærhet til Ytre Hvaler Nasjonalpark, kyststien ut til Rødshue og Ørekroken. Ferdselstilleren i Ørekroken har nærmere 6000 passeringer i månedene oktober-mars. Disse tallene viser at det er et av de mest populære turområdene på Hvaler året rundt. At driften av anlegget skal foregå utenfor høysesong for turister anser vi derfor for å være et ikke-argument, da området beviselig brukes mye hele året, og på Hvaler er det i månedene utenfor sesong man har størst mulighet for å oppleve ro og stillhet. Støy fra pukkverket vil være godt hørbart og sjenerende for brukere av området, spesielt i anleggsfasen da reguleringsbestemmelsene for støy ikke gjelder.

Innslag fra NRK som illustrerer faktisk støy fra steinknusing:

https://www.nrk.no/video/PS*208988

Forholdet til kommunens planer

I kommuneplanens samfunnsdel, punktet om «Føringer for areal- og ressursdisponering» skriver Hvaler kommune: *"Utstrakt bruk av hensynssoner for å ivareta natur, landskapsbilde og kulturmiljøer."*

Kommentar:

Vi har allerede en fylkesvei som skaper støy i natur- og friluftslivsområdene, og enda mer støyende virksomhet vil bare være med på å ytterligere forringe opplevelsen av dette flotte området, både for folk og dyr. Kommuneplanen skal rulleres og det er med interesse vi ser at FrP vil fremme forslag om at veistrekningen fra Kråkerøy ut til Skjærhalden blir del av *Nasjonale Turistveger*. Hvordan kan det da forsvares å ha et støyende pukkverk som nærmeste nabo til det flotteste vi har her, nemlig Ytre Hvaler Nasjonalpark? Økt tungtrafikk gjennom tunellen kan ikke sees som forenlig med at man ønsker å øke antallet kjørende besøkere ut til øyene.

I Hvaler kommunes økonomiplan 2016-2019, punkt 2.4.1 "Hvaler kommune skal ivareta naturgrunnlag, miljø og klima og legger miljøprioriteringer til grunn for beslutninger på alle forvaltningsnivåer."

Kommentar:

På dette punktet vil vi støtte Østfold Fylkeskommunes uttalelse om at reguleringsplanen ikke tilstrekkelig tar hensyn til kommunens egen strategi. Vi kan ikke se at Hvaler kommune ved å etablere et steinbrudd midt i hjertet av så viktige verne- og friluftsområder prioriterer naturgrunnlag, miljø og klima som viktige faktorer i beslutningsgrunnlaget. **Ytre Hvaler Nasjonalpark, Ørekroken og Arekilen naturreservat er av nasjonalt viktig interesse. Er ikke dette noe som er verdt å verne og heller utnytte på andre måter? Eller er det slik at Nasjonalparken bare oppleves som plunder og heft for kommunen?**

Andre forhold som må vurderes

Midlertidige retningslinjer for deponering av masser, vedtatt av Fylkestinget 22. september 2016:

Følgende midlertidige retningslinjene for deponering av masser skal følges fram til fylkesplanen har behandlet tematikken masseforvaltning og utarbeidet retningslinjer:

- a. **Drift av masseuttak og lokalisering og drift av masseuttak/deponi skal optimaliseres i henhold til transport, økonomi, naturmangfold, gjenbruk, og avveies mot effektene på natur-, kultur- og nærmiljø samt naturressurser.**

Østfold Fylkeskommune har i Program for fagrapport **Råstoffuttak og Masser** (Østfold Fylkeskommune, 2015) påpekt flere behov for en helhetlig oversikt og plan for forvaltning av råstoff i Østfold. Fagrapporten skal danne grunnlag for fremtidige planer for den totale masseforvaltningen i fylket, både uttak av råstoff og mottak av masser. Videre skal fagrapporten gi et bedre beslutningsgrunnlag i behandlingen av plansaker hvor det er en konflikt mellom vern og næring. Det er et ønske om regionale føringer og viktige kriterier som grunnlag for kommunenes planarbeid med henhold til lokalisering av uttak og mottak. Masseuttak og masseuttak bør optimaliseres i henhold til transport, økonomi, naturmangfold og gjenbruk. Planarbeidets tidsperspektiv bør ikke være mindre enn 50 år.

Rapporten er datert 5/8-2016 og ligger til grunn for de midlertidige retningslinjene. Retningslinjene vil bli endelig stadfestet i forbindelse med rullering av Regional plan for Østfold.

Et par utdrag:

Langsiktighet

Et overordnet mål med framtidige masseuttak (pukk og sand/ grus) i Østfold bør være å sørge for en stabil og langsiktig drift (opp mot 100 års tidshorison). Masseuttakene må ligge der de naturgitte forutsetningene er tilstede, og masseuttak krever omfattende planlegging og investeringer. Det er derfor viktig at offentlige myndigheter legger forholdene til rette for at driften av eksisterende og framtidige naturressurser kan vare lengst mulig.

Kommentar: Planområdet på Kirkeøy tar sikte på en adskillig kortere uttaksperiode.

Beliggenhet og transport

Trafikk til og fra pukkverk kan lokalt være meget stor på hverdager. Dette krever at pukkverk ligger med kort utkjøring til større veier uten å gå gjennom boligområder. Lastebiler fullastet med pukk er også tunge, noe som krever robuste veier. Det vil alltid være fare for støy, støv og trafikk nær pukkverk. Ofte er boligfelt blitt bygget for nær et eksisterende pukkverk og det blir misnøye både for beboere og pukkverksdrivere. Kommunenes planleggere har derfor et særlig ansvar for å sørge for at boliger ikke bygges for nær et pukkverk som skal ha en langsiktig drift.

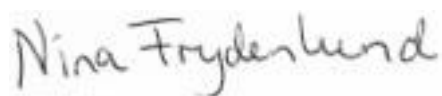
Kommentar: Vi tar for gitt at dette også gjelder opprettelse av nye pukkverk i nærheten av boliger.

Konklusjon

Forum for natur og friluftsliv i Østfold ber Hvaler kommune revurdere tiltaket i planen og heller gå for annen næringsvirksomhet som forurensner mindre i forhold til støy og støv. På den måten kan man opprettholde ønsket om å drive næring og samtidig ta hensyn til naturverdiene og friluftslivet på et av Hvalers mest brukte og verdifulle områder. Om man allikevel velger å gå videre med detaljreguleringen ber vi om at det gjøres en bedre jobb med å vurdere konsekvenser av eventuell forurensning av Tangenbekken og Arekilen. Hvaler kommune bør også tenke på sitt eget omdømme i forhold til hvordan de markedsfører seg som en kommune med vakker vernet natur, flotte muligheter for friluftsliv og gode bomiljøer.

Brevet sendes kun elektronisk.

Mvh

Nina Frydenlund
Fylkeskoordinator FNF Østfold

FNF Østfold er et samarbeidsforum bestående av følgende organisasjoner: Naturvernforbundet i Østfold, Norges Jeger- og fiskerforbund Østfold, 4H Østfold, Oslofjordens Friluftsråd, DNT Nedre Glomma, DNT Vansjø, DNT Indre Østfold, Tistedalen Friluftslag, Norsk Ornitologisk Forening Østfold og Østfold Botaniske Forening.